

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VI. Vtrum de ratione Meriti sit voluntaria abdicatio alicujus boni
temporalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

vt negent mereri propriam rationem virtutis. Audiatur præ cæteris S. Augustinus lib. 4. contra Julian. c. 3. dum impugnatur Julianum, quod Gentilium virtutes laudaverit tanquam veras, sapius asserens, non esse veras virtutes nisi fiant ex fine supernaturali. Ideo, inquit, veras virtutes habemus, quia verum est, propter quod facimus, id est, hoc naturæ nostræ consentaneum est ad salutem, & veram felicitatem. Et paulò pòst. Veræ quippe virtutes Deo serviunt in hominibus, à quo donantur hominibus. Hoc autem probat ex Apostolo ad Hebr. 11. Sine fide impossibile est placere Deo. & explicat illud ad Rom. 2. Gentes naturaliter ea quæ legis sunt faciunt. hoc est, sine legis scriptæ notitia; & propterea, inquit, naturaliter, quia vt crederent, ipsa in eis est per Dei gratiam correctæ natura. Deinde subiungit. Quodsi veras virtutes faciunt, operantur ex fide, aut, si fidem Christi non habent, profectò nec iusti sunt, nec Deo placent.

CONTROVERSIA V.

Virum Status Gratiæ in operante sit conditio necessaria ad merendum de condigno vitam æternam.

463. **E**rror Michaëlis Baij fuit, quòd ad merendum de condigno vitam æternam, sufficiat obedire legi divinæ, etiam si sic obediens non existat in Gratia, quando ponit actum observantiæ legis. Ita habet prop. 16. Contra quem

Dicendum est 1. Homo existens in peccato mortali, sive originali, sive personali, non meretur de condigno vitam æternam vilo opere bono elicitò in statu peccati. Conclusio videtur omnino definita in Trident. sess. 6. c. 16. cuius Titulus est: De fructu Iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. vbi sic loquitur. Hac igitur ratione iustificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuò conservaverint, sive amissam recuperaverint, proponenda sunt Apostoli verba: abundate in omni opere bono &c. paulò pòst: Atque ideo bene operantibus usque in finem & in Deo sperantibus, proponenda est vita æterna, & tanquam Gratia filijs Dei per Christum JESUM misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Et iterum paulò pòst. Cum enim ille ipse Christus JESUS, tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem infusa, quæ virtus bona ipsorum opera semper antecedit & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata & meritoria esse possent, nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plenè illis operibus, quæ in Deo sunt facta, vitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse censentur.

Neque refert, quòd Tridentinum non excludat disertis verbis à ratione meriti, opera facta extra statum Gratiæ, nam hoc satis colligitur ex eo, quòd requirat unionem operantis cum Christo tanquam vitis cum palmitre.

Fundatur autem hæc Concilij definitio in S. Scriptura, ad Rom. 8. Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quòd sumus filij Dei, si autem filij, & heredes &c. si tamen compatimur, vt & congloriamur. quibus verbis docet, adultum non posse consequi hereditatem, nisi accedentibus meritis, & quidem in gratia factis, quia factis à filio Dei.

864. Probatur deinde ratione. Si opera hominis peccatoris mererentur de condigno vitam æternam, sequeretur, quòd homo simul posset esse peccator, & simul habere jus absolutum ad vitam æternam: Consequens ex terminis repugnat: peccator enim est dignus privari vita æternâ: ergo non potest simul esse dignus cadere

865. Dicendum est 2. Neque homo non peccator, si eliceret actum supernaturalem honestum, dum careret gratiâ (quod quidem desiderium nunquam fit, non repugnat tamen fieri, vt patet ex dictis de condonatione extrinseca) mereretur de condigno vitam æternam. Ratio est, quia non requiritur Gratia sanctificans ad meritum de condigno præcisè propter repugnantiam cum peccato, sed propter suam præstantiam, & quia est forma constituens Hæredem Dei, & Cohæredem Christi.

866. Ratio ulterior est, nam licet actus supernaturalis sine gratia elicitus, esset adus potens secundum substantiam suam procedere à filio Dei, non tamen tunc esset actus filij Dei: acquirere vita æterna excedit meritum cuiuscunque personæ, excepto Filio Dei: ergo nulla persona que non sit Filius Dei, potest mereri de condigno vitam æternam.

CONTROVERSIA VI.

Virum de ratione Meriti sit Voluntaria abdicatio alicujus Boni Temporalis.

867. **Q**uestionem hanc ab alijs prætermisam, accuratè pertractat, nec minus solida, vt mihi videtur, resolvit P. Martinus Esparza lib. 3. q. 31. cum quo convenio in puncto principali, non item in Corollario. Itaque

DICO, ad Meritum stricte, magisque propriè sumptum, requiri hujusmodi abdicacionem, seu contemptum alicujus boni temporalis per actum illum honestum qui dicitur meritorius, quo Bono Temporalis quis frueretur, si actum meritorium intermitteret. Dixi, Meritum stricte, magisque

magisque propriè sumptum : Vt præciderem quæ-
stionem de vocabulo : nam si quis vellent omnem
actum laudabilem, quales defacto etiam eliciun-
tur à Beatis, quibus tamen nullo bono temporali
& gaudio se privant, si quis, inquam, vocare
vellet meritum, saltem in actu primo & radica-
liter, faceret quæstionem de nomine, sed minùs
vitare loqueretur.

868. Et quidem loquendo de Merito
Theologicè sumpto, hoc est, vitæ æternæ, Pro-
bat Conclufio efficaciter ex SS. litteris. Impri-
bitur ad Rom. 8. Si tamen compatimur, & con-
glorificemur. Quibus verbis requiritur tanquam
conditio sine qua non sumus conglorificandi,
requiritur inquam compassio seu tolerantia pas-
sionum & ærumnarum, quibus privamur aliquo
bono seu solatio temporali, & quidem adeo ab
hominibus æstimabili, vt propter illud plerique
virtutum passionis & mortificationis negligant.
Hoc ipsum exprimitur Matth. 11. Regnum Cælorum
vim patitur, & violenti rapiunt illud. quæ verba con-
tinent sensum exclusivum, nempe quod sine vi
& violentia non obtineatur. Idem dicitur 2. ad
Timoth. 2. Nemo coronatur, nisi qui legitimè cert-
averit. 1. ad Cor. 3. Vnusquisque propriam mercedem
accipiet secundum suum laborem : quali diceret : la-
bor est mensura præmij, & mercedis, adeoque vbi
non est molestia laboris, neque erit merces.

869. Probari potest Conclufio 2. à po-
steriori & ab inconvenienti. Si homo iustus
posset in via mereri augmentum gloriæ per actus
non victoriosos, modo dicto, hoc est non con-
temptivos alicujus boni temporalis, tunc Deus
non ex natura rei, sed ex mero libero arbitrio de-
negaret huiusmodi præmium beatis, & jam con-
stitutus in termino, nec potentibus pati iacturam
alicujus boni temporalis æstimabilis, & tamen
elicientibus actus honestos ejusmodi, quales si
elicerentur in via, mererentur secundum adver-
sarios augmentum gloriæ : consequens est incre-
dibile : ergo & id ex quo sequitur. Sequelam
concedunt Adversarij. Minor probatur. Beati,
cæteris paribus, magis amantur à Deo, quàm via-
tores ; amantur enim amore correspondente a-
mori Beatifico, & stabili ac immutabili : ergo
non est censendus Deus denegare velle illis præ-
mium, quod per suos actus merentur. Nam
peccatoribus elicientibus actus meritorios, ideo
vnice denegat præmium, quia sunt peccatores :
hæc autem ratio negandi non habet locum in bea-
tis : ergo si Deus ex libero arbitrio, contra natu-
ram meritum, negat præmium beatis, vim in-
feret meritis, quod de Dei bonitate non est cre-
dibile.

870. DICES : Ideo hoc non esse incon-
veniens aut incredibile, quia recta hominum
gubernatio postulat, vt tandem sit terminus bene-
merendi & augendi gloriæ, ne detur meritis &

augmento gloriæ locus in infinitum. Sed Con-
tra. Hoc ipso quod recta gubernatio exigit, tan-
dem hominem poni in statu gloriæ immutabili,
hoc ipso inquam exigit, vt in illo statu non sint
possibiles illi actus, qui augmentum Gloriæ de-
condigno merentur, ne scilicet alioquin necesse
sit dicere, Deum neglectâ Iustitiæ providentiali
facere perpetuum miraculum, non promotivum
naturæ ad suum vltimum finem, & sine compen-
satione. Jam verò si ad rationem meriti non re-
quiritur victoriosus contemptus boni temporalis,
poterunt poni in statu beatitudinis actus merito-
rij, & tamen negabitur illis præmium contra exi-
gentiam illorum, & hoc sine alia compensatione.
Econtra si ad rationem meriti requiritur ille vi-
ctoriosus contemptus, facile intelligitur, quomo-
do in illo statu non ponantur actus meritorij,
nempe vbi per actus laudabiles beati non privan-
tur vilo bono temporali æstimabili ab illis : ergo
in nostra sententia omnia melius coherent.

871. Replicabis. Ergo eodem modo de-
beret status damnationis æternæ ita esse constitu-
tus, vt in illo nullum daretur peccatum dignum
pænæ augmento, quia in inferno non augetur
pænâ damnatorum : ergo nec deberent esse ibi
possibilia peccata. R. Negando paritatem.
Nam licet illa peccata sint digna novâ pænâ, non
est tamen contra aliquam Dei perfectionem, sed
potius est effectus maximæ perfectionis divinæ,
& nulli injuriosus, si Deus ex infinita sua miseri-
cordia nolit illa peccata novâ pænâ punire, &
huius misericordiæ ostensio abunde compensat
illud bonum, quod per inflectionem novæ pænæ
obtineretur ; econtra esset contra perfectionem
Iustitiæ providentialis, si Deus non præmiaret
opera suorum amicorum digna vltiore præ-
mio.

872. Probat jam Conclufio ratione à
priori. Præmiatio est quædam compensatio o-
peris in alterius gratiam exhibiti : atqui vbi nul-
la subitur iactura in operis exhibitione, non po-
test locum habere compensatio : ergo de ratione
meriti debet esse huiusmodi iactura.

873. Obijcies 1. Nulla conditio debet
ad rationem meriti requiri, quæ non requiritur à
Tridentino Conc. sed ab hoc non requiritur con-
ditio arduitatis & victoriæ cum contemptu boni
temporalis : ergo &c. Minor probatur. nam
sess. 6. c. 16. vbi agitur de meritis, non plus re-
quiritur, quàm vt opus sit hominis iusti, viatoris,
in Deo factum, hoc est supernaturale. R. Con-
cilium etiam non exprimit in specie Libertatem
actûs, quæ tamen ad rationem meriti requiri-
tur : sicut ergo hæc est subintelligenda, juxta to-
rum contextum & scopum Concilij, ita etiam ar-
duitas ; nam Concilium fundat se in textibus
Scripturæ ibidem relatis ex S. Paulo 1. ad Cor.
15. *Scientes, quod labor vester non est inanis in Do-*
mino.

minora item 1. ad Timoth. 4. *Reposita est mihi corona Justitiae*: nempe respondens certamini, ut explicat ipsum Tridentinum. Adde, quod nullum opus supernaturale laudabile ponatur in via, sine aliqua hujusmodi arduitate contemptiva boni temporalis, ut ex dicendis patebit.

874. *Objic. 2.* Ex nostra Conclusionem sequitur, quod sufficienter premiaretur opus, si tantumdem boni rependeretur, quantum fuit contemptum; servaretur enim aequalitas. *R.* Negando sequelam. Nam praemij ultimatam retributio talis ac tanta esse debet, ut non possit prudenter contemni, utpote pars felicitatis, & ut sit sufficienter impulsivum ad opera difficilia obtinenda, faciatque spem probabilem obtinendi: quae tamen spes haberi non posset, si praecise tantumdem redderetur, quantum contemneretur, quia operans tantumdem haberet, si non operaretur.

875. *Objic. 3.* Ex nostra conclusione sequitur, quod quod est major arduitas & inclinatio ad bonum temporale, eò sit majus meritum, ceteris paribus; Consequens est absurdum: hinc enim sequeretur, Christum & B. V. non fuisse plus promeritos, quam homo corruptissimae naturae, ad omne malum inclinatus, mereretur, immò hic plus mereretur, ob vehementiores inclinationes ad objectum oppositum. *R.* Concedendo sequelam, & negando minorem. Ad cujus probationem negatur sequela, quia cetera non sunt paria. Itaque Christus & B. V. posuerunt merita praestantiora, quia operabantur ex motivis praestantioribus, & oppositis pluribus bonis temporalibus, & cognitis quae talibus; e contra per se loquendo homines obnoxij pravis inclinationibus, nec habent illam claram cognitionem motivorum praestantiorum, & simul à suis passionibus impediuntur, quominus operentur cum tanta intentione, aut appretiatione, cum quanta operarentur, si non essent hujusmodi passionibus implicati. Ceterum si talis ita illuminaretur à Deo, ut eliceret actum valde heroicum & perfectum ex motivo, ut contigit B. Mariae Magdalenae, Mutio larroni crudelissimo, & deinde multorum Monachorum Abbati sanctissimo, utique talis actus esset majoris meriti, ex occasione malorum inclinationum: & hinc tradunt communiter Ascetae, quod unico actu heroico possit quis in maximum sanctum evadere.

876. *Objic. 4.* Actus etiam non contemptivus boni temporalis, est tamen liber, honestus ac placens Deo: ergo homo eliciendo talem actum subicit illum dominio Dei, cui posset illum subtrahere sine ullo piaculo, quia nulla est obligatio illum ponendi: ergo jam est locus retributioni pro re accepta. *R.* Negando hanc consequentiam. Quia Deus non direxit nostris actibus, unde non habet locum retributio quae sit per

modum Commutationis: neque retributionis commutationis est de conceptu praemij; quali commensuretur lucro quod accessit praemij; sed est retributio compensativa jacturae seu damni, quod subit operans, & fit à Deo ut Gubernatore Naturae intellectualis, cujus officium est, considerare, quantum oporteat nobis dari pro opere, ut alliciamur sufficienter ad ponendum opus. Quod si nullum incommodum subimus in opere, sed potius per illud magis perficimur, quoniam per oppositum, non est opus hac allicientia: ergo nec praemio.

877. *Objicies 5.* Nulla est Repugnancia, quominus possit Deus promittere aliquid homini, si talem actum posuerit, qui non sit arduus modo dicto, sed tamen laudabilis: ergo res praemissa habebit rationem praemij. *R.* Negando consequentiam; alioquin etiam actus naturalis posset mereri praemium supernaturale, quia posset habere rationem conditionis, quae posset Deus hominem elevaret, ut supra dictum est. Immo peccatum Adae fuit conditio ad mittendum Christum Redemptorem. ergo pari modo posset actus bonus requiri à Deo ut conditio faciens aliquid, & tamen non habere rationem meriti. Sic Deus defuncto exaudit orationes Sanctorum, quae sunt instar conditionis, & non habent rationem meriti.

878. *Objicies 6.* Laus est praemium virtutis Aristotele teste: atqui propter omnem actum virtutis, etiam non contemptivum boni temporalis, est homo laudabilis: ergo omnis actus virtutis meretur praemium. *R.* Duplici generis laudem reperiri: alia enim est laus quae propter se est amabilis, etsi non sit induciva ad cuius utilitatis: & hoc modo Deus & beatitudinantur propter suos actus, etiam non meritorios. Alia est laus quae solum amatur, quatenus est reductiva alicujus utilitatis & commodi; & haec non debetur nisi actui virtutis arduo, & contemptivo boni temporalis. Et quidem secundum Aristotelem 2. *Eth. c. 3.* Virtus ex suo conceptu versatur circa arduum & difficile, quod est intelligendum de Virtute strictius sumpta, prout reperitur in viatoribus.

879. *Objicies 7.* Ex nostra doctrina sequi videtur, quod praestantia actus minus affluenter, quam arduitas seu contemptus boni temporalis. Unde fieri posset, ut ceteris paribus posset actus inferioris Virtutis esse magis meritorius, quam actus superioris virtutis, si nempe per actum inferioris virtutis majus bonum temporale contemneretur. Unde ulterius sequeretur, quod viri sancti, qui nihil amplius afficiuntur erga bona temporalia, sed ea facillime contemnunt, minus mererentur per actus quantumvis praestantissimos, quam qui valde afficiuntur ad bona temporalia. *R.* Negando sequelam: Nam ut etiam ob-

feruat P. Esparza, Bonitas actus, quam habet ex obiecto formali motivo, plus confert ad meritum quam difficultas; quia victoria difficultatis intenditur, & proposito premio sollicitatur, ut habeatur bonitas & perfectio operis ac operantis. Vnde ob praestantiam actus potest inesse actui plus meriti, etiam si sit minor difficultas. An autem actus inferioris virtutis possit ob incrementum difficultatis eo usque crescere in ratione meriti, verumtamen meritum actus superioris, videri potest Ripalda. d. 30. de Ente supernat. s. 9.

880. Ex conclusione posita P. Martinus Esparza deducere conatur, Personam divinam non potuisse subire officium Redemptoris in natura angelica, vel anima separata assumpta, quia in his non potuisset mereri. Rationem dat. Verbum enim quaecunque naturam assumpsisset, illa debebat esse beata. Jam vero Natura Angelica & Anima separata per ipsam beatitudinem redduntur incapaces operum arduorum contemptivorum boni alicujus temporalis: non item natura humana, habens corpus passibile.

881. Hac tamen deductio mihi necdum est persuasa. Nam certum est, quod Angelica Natura sit capax torturae aequivalentis illis doloribus, quorum capax est corpus, quomodocunque illa tortura explicetur, de qua diximus tract. de Angelis. Porro beatitudo Personae divinae etiam connaturaliter debebat esse impassibilis, quia debebat illi corpus gloriosum; ut tamen pati posset, voluit in hoc dispensare, & assumere corpus passibile. Possit ergo Persona divina, constans natura divina & Angelica, voluisse subire tormentum simile illi, quod patiuntur animae in purgatorio ab igne: hoc sane tormentum non minus opponeretur bono temporali quam opponitur passio in corpore humano: ergo posset adesse bonum contemptibile, & secundum se aestimabile in Natura Angelica, sicut adfuit in Natura humana. Verum in hoc discutendo non vacat, nec operis pretium est immorari.

CONTROVERSIA VII.

Verum de ratione Meriti sit, esse opus hominis viatoris.

882. Differt hac quaestio à priori, ut mox patebit. Pro cuius resolutione prius dicendum est, quid intelligatur nomine viae, & quinam Theologicè viatores dicantur. Prima quorundam antiquorum explicatio fuit, tamdiu aliquem esse viatorem, saltem respectivè, hoc est respectu alicujus boni consequibilis in termino, quamdiu illud bonum non habet, & simul etiam necdum est redditus incapax illius boni. Ita Durandus, Gabriel, Alensis, Bonau. & alij: vnde

concesserunt, quoddam Angeli, & Beati adhuc sint respectivè in via ad aliquam gloriam accidentalem, quam possint promereri.

Hac explicatio repugnat communi sensui Theologorum. Inde enim sequeretur, beatos omnes, excepta B. V. adhuc esse in via, quia adhuc carent unionem animae cum corpore, cuius aliquando erunt participes: item sequeretur, quod animae in purgatorio adhuc essent in via respectu visionis beatae, & quod eam possint mereri, quia carent illa, & aliquando accipient. Neque refert, quod respectu horum praeiorum jam praecesserit meritum, hoc enim non tollit rationem viae, ut patet in Christo, qui statim à principio meruit totum quod accepit postea, licet idem pluribus titulis promeruerit, ut observavit Suarez. Deinde saltem sequitur, animas in purgatorio posse adhuc mereri augmentum gloriae, quia necdum habent gloriam, & ideo nondum sunt redditae incapaces augmenti gloriae, sicut redduntur beati per ipsam beatitudinem essentialem, quae non recipit successivè augmentum.

883. P. Suarez existimat, statum viae non posse brevius & commodius expediri, quam dicendo, quod via tamdiu duret, quamdiu durat vita mortalis, seu quamdiu quis mortuus non est. Contra quam explicationem (quae reipsa vera est) objicit sibi ipse exemplum Enoch & Eliae, qui adhuc vivunt in corpore mortali, quamvis sine rebellionem carnis (quod non obstat viae) & tamen non videntur amplius esse viatores; quia ut ipse Suarez probabilius docet, defacto non merentur, quamvis oppositum doceat Viegas, & quidam alij. Respondet tamen Suarez, ideo illos adhuc esse viatores, quia iterum redibunt ad statum merendi in fine mundi. Caterum quod defacto non mereantur, Suarez vnicè refundit in arbitrium Dei, nolentis illorum actus premiare, quamvis secundum se essent premio digni: & hoc ideo, ne alioquin per tam longum tempus denique possint pervenire ad summam gloriam, & superare quosvis sanctos.

884. Ad hoc autem respondet Viegas, hoc non sequi, quia cum non eliciant actus cum rebellionem carnis, sed valde faciles, ideo sunt parum meritorij. Verum hac responsio non est bona, cum habeat instantiam in Christo & Beata V.

Melius totam difficultatem expedire videtur P. Esparza juxta paulò antè defensionem doctrinam, scilicet, quoddam Enoch & Eliae defacto non mereantur, quia sunt positi in tali statu, in quo non possunt aliquod Bonum temporale contemnere, quod sit impossibile cum eorum actibus, sicut etiam animae Patrum in Limbo, & animae in purgatorio. Quia verò status ille iterum mutabitur, & redituri sunt ad statum, quo possint bona temporalia contemnere, ideo adhuc